

Ο ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Ο Τίμιος Σταυρός, το σύμβολο της αγάπης και της θυσίας και η προεικόνιση της Ανάστασης, κατέχει μοναδική θέση τόσο στην χριστιανική πίστη όσο και στη λατρεία της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Είναι το σύμβολο, που έχει επηρεάσει όσο τίποτε άλλο την χριστιανική τέχνη, αρχιτεκτονική, ζωγραφική, ποίηση, μουσική.

Από νωρίς, μεγαλοπρεπείς ναοί κτίζονται σε σχήμα σταυρού. Ως επιστέγασμα κάθε ναού στο υψηλότερο σημείο στήνεται ο σταυρός. Τα εικονοστάσια και όλα όσα χρησιμοποιούνται στην κοινή λατρεία, διακοσμούνται με τον σταυρό. Περίτεχνοι σταυροί ευλογίας τοποθετούνται πάνω στην Αγία Τράπεζα για να ευλογεί ο Λειτουργός τον λαό. Ο σταυρός χρησιμοποιείται για τον αγιασμό των υδάτων. Ο σταυρός κρεμάται στο στήθος του νεοφώτιστου για να τον προστατεύει από κάθε ορατό και αόρατο εχθρό και να τον ενισχύει και ενδυναμώνει καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του στον πνευματικό του αγώνα. Πίσω από την Αγία Τράπεζα, που συμβολίζει τον Κενό Τάφο του Αναστάντος Κυρίου, στήνεται ο Τίμιος Σταυρός ως σύμβολο της σταυρικής Του θυσίας για την σωτηρία του κόσμου.

Από νωρίς επικράτησε να παρέχεται η ευλογία στους πιστούς με το χέρι του Επισκόπου ή του Ιερέα, με κίνηση που σχηματίζει το σημείο του σταυρού. Ο Ιερέας αρχίζει τη θεία Λειτουργία σχηματίζοντας με το Ιερό Ευαγγέλιο πάνω από την Αγία Τράπεζα το σημείο του σταυρού, ενώ εκφωνεί το "Ευλογημένη ή Βασιλεία του Πατρός...". Η ίδια κίνηση γίνεται και στην αρχή των άλλων Ιερών Μυστηρίων, αλλά και σε κάθε ευλογία είτε με το Ιερό Ευαγγέλιο, είτε με τα Τιμία Δώρα είτε με τον σταυρό ευλογίας.

Όμως και κάθε πιστός, ενώνοντας τα τρία δάκτυλα του δεξιού χεριού (εις τύπον της Αγίας Τριάδος) κάνει με το χέρι του το σημείο του σταυρού στο σώμα του, αρχίζοντας από το μέτωπο, και μετά στο στήθος, δεξιό και αριστερό ώμο. Κάνουμε το σημείο του σταυρού όταν εισερχόμαστε στον ιερό ναό· όταν προσκυνούμε τις ιερές εικόνες· στην αρχή και στο τέλος κάθε Ιεράς Ακολουθίας· όταν γίνεται η Είσοδος του Ιερού Ευαγγελίου και η Μεγάλη Είσοδος των Τιμίων Δώρων· πριν και μετά την ανάγνωση του ιερού Ευαγγελίου· κάθε φορά που αναφέρεται ο Πατέρας, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα. Ιδιαίτερα δε, πριν και μετά τη θεία Κοινωνία.

Άς διεκρινίσουμε εδώ ότι όταν μας θυμιά ο Λειτουργός δεν κάνουμε τον σταυρό μας, απλώς υποκλινόμαστε· επίσης δεν κάνουμε τον σταυρό μας όταν παίρνουμε το αντίδωρο από το χέρι του ιερέα, απλώς το ασπαζόμαστε· επίσης δεν κάνουμε τον σταυρό μας όταν ζητούμε την ευλογία του Επισκόπου ή του Ιερέα, απλώς υποκλινόμαστε και ασπαζόμαστε το χέρι του.

Αλλά το σημείο του σταυρού το κάνουμε με το χέρι μας και εκτός ναού, σε πλείστες περιπτώσεις· όταν σηκωνόμαστε το πρωί από τον ύπνο και όταν πηγαίνουμε να κοιμηθούμε· πριν και μετά το φαγητό μας· όταν βγαίνουμε το πρωί από το σπίτι για

τη δουλειά μας· όποιος ετοιμάζεται να ξεκινήσει με το αυτοκίνητό του, για να τον προστατέψει ο Θεός από ατύχημα. Και γενικότερα, κάθε φορά που αισθανόμαστε έντονη την ανάγκη να ευχαριστήσουμε ή να παρακαλέσουμε το Θεό για κάτι, επισφραγίζουμε την προσευχή μας με το σημείο του σταυρού, ώστε και το σώμα μας να συμμετάσχει στην προσευχή που αναπέμπει η ψυχή.

Το σημείο αυτό του σταυρού έχει πολύ μεγάλη σημασία και πρέπει να γίνεται όχι τυπικά, αλλά με ευλάβεια, ενσυνείδητα και να συνοδεύεται με την ενδόμυχη ανάλογη σύντομη, έστω, προσευχή μας. Άλλοτε δοξολογώντας τον Θεό· άλλοτε ζητώντας συγχώρηση για τα λάθη και τις αμαρτίες μας· ή ικετεύοντας τον Κύριο να ευλογήσει την εργασία μας και την συγκεκριμένη προσπάθεια που κάνουμε· για να μας προφυλάξει από κινδύνους σωματικούς ή ψυχικούς και για ό,τιδήποτε θέμα μας απασχολεί.

Από την πείρα είναι αποδεδειγμένο ότι πολλά θαύματα έχουν επιτελεσθεί με το σημείο του σταυρού ακόμη και απλών χριστιανών, οι οποίοι όμως έκαναν τον σταυρό τους με πίστη. Υπάρχουν συγκλονιστικά γεγονότα: χριστιανός συνελήφθη και του έδωσαν να πει θανατηφόρο δηλητήριο. Εκείνος έκανε το σημείο του σταυρού πάνω από το κύπελο, επικαλέστηκε τη δύναμη του Κυρίου, ήπια το δηλητήριο και δεν έπαθε τίποτε· έγινε αυτό που είπε ο Κύριος "άν πίνουν κάτι δηλητηριώδες δε θα παθαίνουν τίποτε" (Μάρκ. 16,18) Επίσης, άλλοι με το σημείο του σταυρού φυγάδευσαν τον ίδιο τον σατανά που προσπαθούσε να τους τρομοκρατήσει. "Θα διώχουν και τα δαιμόνια" είπε πάλι ο Κύριος (στίχ.17). Γι' αυτό η Εκκλησία μας ψάλλει: «Κύριε, ως όπλο κατά του διαβόλου μας έδωσες τον Σταυρό Σου· φρίττει και τρέμει ο διάβολος, καθώς δεν μπορεί να αντέξει τη δύναμη του Σταυρού (βλ. Αίνοι Αναστάσιμοι πλαγ. Δ').

Αγαπητοί μου αδελφοί και αδελφές, ο Κύριος μας έχει εφοδιάσει με ένα όπλο πανίσχυρο για να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά όχι μόνον κάθε επίθεση του πονηρού και των οργάνων του, αλλά και κάθε αντιξοότητα στη ζωή μας. Επί πλέον όπως από την πείρα τους οι Άγιοι Πατέρες έχουν διαπιστώσει: Ο Σταυρός είναι πηγή αγιασμού και δυνάμεως· στηρίζει τους πιστούς· δίνει ελπίδα στους χριστιανούς· χαρίζει υγεία στους ασθενείς· προστατεύει από ποικίλα ατυχήματα· μας προστατεύει την νύχτα· εξουδετερώνει κακές ενέργειες εναντίον μας.

Ο Τίμιος Σταυρός, τον οποίο προβάλλει σήμερα η Εκκλησία για προσκύνηση, είναι ο φύλακας όλης της οικουμένης· λιμάνι σωτηρίας· σκάλα που μας ανεβάζει στους ουρανούς και πλείστα άλλα.

Επομένως ας καταφεύγουμε καθημερινά, με πίστη στον Τίμιο Σταυρό του Κυρίου, σε κάθε κίνδυνο και σε κάθε ανάγκη μας, με την βεβαιότητα ότι θα βλέπουμε κι εμείς θαύματα στη ζωή μας. Αμήν.

Μητροπολίτης Πισιδίας Σωτήριος